

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora
Institutionen för svenska språket

1SS20Ä Svenska som andraspråk I, för ämneslärare, 30
högskolepoäng

Swedish as a Second Language I, for secondary school subject
teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp

Svenska som andraspråk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2023-01-27.

Reviderad 2025-06-18. Revidering av kurslitteratur.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2025.

Förkunskaper

Grundläggande behörighet + Engelska 6 och Samhällskunskap 1b alt. Samhällskunskap
1a1 + 1a2.

Mål

Gemensamma förväntade studieresultat:

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- urskilja och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik,

- identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för,
- beskriva språkutveckling ur ett andraspråksperspektiv med olika teoretiska utgångspunkter,
- utföra språkliga analyser av andraspråksinlärares språkutveckling,
- anlägga metodiska perspektiv på hur uttalsundervisningen i svenska som andraspråk kan utformas,
- tillämpa kunskaper om andraspråksdidaktik på utformning av språk- och litteraturundervisning för nyanlända och/ eller vuxna.

I övrigt gäller de förväntade studieresultaten enligt nedan.

Delkurs 1. *Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning, 7,5 hp*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- visa grundläggande förståelse för svenska som andraspråk som vetenskapsfält och därmed kunna redogöra för och problematisera grundläggande begrepp inom andraspråksforskningen,
- visa grundläggande teoretiska kunskaper om läs- och skrivundervisning på första- och andraspråket med särskilt fokus på vuxnas lärande,
- jämföra och problematisera olika teorier om första- och andraspråksutveckling i tal och skrift,
- tillämpa språkutvecklingsteorier på utformningen av analoga och/eller digitala undervisningsmoment i svenska som andraspråk i relation till styrdokumentet.

Delkurs 2. *Fonetik och fonologi ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- redogöra för fonetikens och fonologins grunder,
- redogöra för svenskans ljudstruktur och prosodi i såväl ett kontrastivt perspektiv som ett inlärningsperspektiv,
- analysera och beskriva andraspråksinlärares uttal,
- planera uttalsundervisning utifrån grundläggande didaktiska principer.

Delkurs 3. *Funktionell grammatik för andraspråksundervisning, 7,5 hp*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- redogöra för grunddragen i den systemisk-funktionella grammatiken,
- problematisera språkliga val i relation till genre och kontext,
- analysera grammatiska strukturer i olika typer av texter,
- tillämpa ett funktionellt perspektiv på andraspråksundervisning.

Delkurs 4. *Nyanländas och vuxnas lärande, 7,5 hp*

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- resonera kritiskt om begrepp som rör kultur, etnicitet, migration och integration,
- tillämpa kunskaper om läs- och skrivutveckling på såväl första- som andraspråket för nyanlända och vuxna elever,
- problematisera andraspråksundervisning och ett interkulturellt förhållningssätt för nyanlända och/ eller vuxna elever,
- utifrån kunskaper om läs- och skrivutveckling och litteraturdidaktiska perspektiv motivera val av litterära texter från olika tider och genrer anpassat till flerspråkiga elevers språkfärdighetsnivå och progression,
- tillämpa grundläggande litteraturvetenskapliga begrepp och ämnesrelaterad teori

vid egen analys av skönlitterära texter.

Innehåll

Övergripande innehåll

Kursen lägger grunden till ett vetenskapligt förhållningssätt och utgör en introduktion till lärarprofessionen i ämnet. Didaktisk teori som behandlas under kursen kopplas ihop med skolans verksamhet genom fältstudiedagar. Kursen som helhet innehåller perspektiv på svenska som andraspråk inom områden som rör didaktiska perspektiv på språkutveckling och andraspråksundervisning, grammatik och fonetik. Hela kursen har ett övergripande tema om nyanländas och vuxnas lärande. En avslutande del av kursen behandlar litteraturundervisning för nyanlända och vuxna andraspråkselever utifrån ett kritiskt perspektiv.

Delkurs 1. *Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning, 7,5 hp*

I delkursen ges de studerande möjlighet att utveckla grundläggande kunskaper om språk, språkutveckling och undervisning av flerspråkiga elever. I kursen behandlas olika teoretiska perspektiv på flerspråkighet och språkutveckling. Delkursen ger också en introduktion till andraspråksundervisningens didaktik genom att olika undervisningsformer och arbetsätt med fokus på flerspråkiga elever belyses med utgångspunkt i gällande styrdokument.

Delkurs 2. *Fonetik och fonologi ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp*

I delkursen ges de studerande möjlighet att utveckla grundläggande teoretiska och praktiska kunskaper i allmän fonetik samt i andraspråksfonologi. Huvudvikten läggs vid de svenska språkljudens produktion och beskrivning. Svenskans fonologi och prosodi jämförs med andra språk i syfte att lyfta fram likheter och skillnader mellan olika språk. Speciella svårigheter i svenskans uttal lyfts fram och diskuteras i ett didaktiskt perspektiv.

Delkurs 3. *Funktionell grammatik för andraspråksundervisning, 7,5 hp*

Kursen ger grundläggande kunskaper i hur svenska språket kan beskrivas med hjälp av systemisk-funktionell grammatik. En central del av kursen ägnas åt hur betydelse skapas genom språket och vad det betyder för att kunna göra sig förstådd på ett andraspråk. Därtill diskuteras i kursen hur språkliga val relaterar till olika genrer och hur funktionell grammatikundervisning kan utföras i praktiken.

Delkurs 4. *Nyanländas och vuxnas lärande, 7,5 hp*

I delkursen ges de studerande möjlighet att utveckla förståelse för och kunskap om nyanländas och vuxnas lärande. I den första modulen på delkursen fokuseras ett interkulturellt förhållningssätt där begrepp som rör migration och integration problematiseras. Här ingår också en introduktion till läs- och skrivundervisning för vuxna andraspråkselever. Den andra modulen behandlar didaktiska perspektiv på skönlitteratur i andraspråksundervisningen och ger en grundläggande orientering i litteraturanalys.

Professionell, ämnesdidaktisk och vetenskaplig progression

Studenten utvecklar och stärker sin vetenskapliga kompetens genom att tillgodogöra sig aktuell forskning, diskutera den med andra och förhålla sig kritisk i den processen. I ämnet svenska som andraspråk förhåller sig studenten till sin framtida profession med fokus på de elevgrupper studenten kommer möta. Med en grund i språkvetenskapliga studier utvecklar studenten under kursens gång en ämnesdidaktisk profession med fokus på nyanländas och vuxnas lärande. För att stärka kopplingen till undervisning för nyanlända och vuxna genomförs fältstudier.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, gruppdiskussioner samt seminarieövningar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Provmoment omfattande minst 19 högskolepoäng måste ha betyget Väl godkänd för att slutbetyget ska bli Väl godkänd.

Delkurs 1 *Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning* examineras genom Begreppstentamen (1,5 hp, U/G), Individuell inlämningsuppgift (3 hp, U/G/VG) och Salstentamen (3 hp, U/G/VG).

Delkurs 2 *Fonetik och fonologi ur ett andraspråksperspektiv* examineras genom Fonetikens och fonologins grunder och typologi (3,0 hp, hemtentamen, U/G/VG), Fonetisk och fonologisk inläring (1,5 hp, hemtentamen, U/G/VG), Brytningsanalys (1,5 hp, inlämningsuppgift, U/G/VG) och Uttalsdidaktik (1,5 hp, inlämningsuppgift, U/G).

Delkurs 3 *Funktionell grammatik för andraspråksundervisning* examineras genom Inlämningsuppgifter (1,5 hp, U/G), Transitivetsanalys (2,0 hp, salstentamen, U/G/VG), Grammatisk teori (2,0 hp, hemtentamen, U/G/VG) och Tillämpad grammatik (2,0 hp, hemtentamen, U/G/VG).

Delkurs 4 *Nyanländas och vuxnas lärande* examineras genom hemtentamen Nyanländas och vuxnas lärande (4,5 hp, U/G/VG) och hemtentamen Litteraturundervisning för andraspråkselever (3,0 hp, U/G/VG).

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet. I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination.

Kursvärdering

Kursvärdering genomförs under kursen eller i nära anslutning till kursens avslutning. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle ska senast vid kursstart informeras om föregående kursvärderingsresultat och genomförda förändringar i kursen.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:

ISSÄ12 Svenska som andraspråk I - inriktning gymnasieskolan, 30,0 hp

Kurslitteratur och övriga läromedel

Gemensam litteratur för samtliga delkurser

Blomström, Vendela & Wennerberg, Jeanna. 2021. *Akademiskt läsande och skrivande*. Lund: Studentlitteratur. 202 s. ISBN: 9789144151045

Svenska skrivregler utgivna av Svenska språkrådet. 2017. 4:e uppl. Stockholm: Liber. 312 s. ISBN: 9789147111497

Skolverket. Senaste upplagan. *Kursplan för svenska som andraspråk. I läroplan för grundskolan*. Ca 11 s. Tillgänglig på <https://www.skolverket.se/>

Skolverket. Senaste upplagan. *Ämnesplan för svenska som andraspråk. I läroplan för gymnasieskolan*. Ca 11 s. Tillgänglig på <https://www.skolverket.se/>

Skolverket. Senaste upplagorna av styrdokument för vuxenutbildningen, svenska som andraspråk, enligt lärarens anvisningar. Tillgängliga på <https://www.skolverket.se/>

Delkurs 1. Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning, 7,5 hp

Aldén, Kristina & Olofsson, Mikael. 2022. *Möjligheter till lärande: andraspråksdidaktik i ett kritiskt perspektiv. Symposium 2022*. Malmö: Liber. 304 s. ISBN: 9789147146956. (Valda delar.)

Axelsson, Monica. 2013. *Flerspråkighet och lärande. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. s. 547–577. 31 s. ISBN: 9789144070650

Cummins, Jim. 2017. *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur & Kultur. s. 11–181. ISBN: 9789127818750

Economou, Catarina. 2013. Svenska och svenska som andraspråk i Gy11 – två jämbördiga ämnen? *Forskning om undervisning och lärande*. 11. s. 44–60. 17 s.

Eklund, Ivana. 2016. *Webbaserad alfabetisering*. (1. uppl.) Stockholm: Natur & Kultur. ISBN: 9789127445390

Flyman Mattsson, Anna. (2017). *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144076256

Franker, Qarin. 2013. ”Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en flerspråkig kontext”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. s. 771–805. 34 s. ISBN: 9789144070650

Gibbons, Pauline. 2018. *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. Lund: Studentlitteratur. 214 s. ISBN: 9789173828482

Hedman, Christina. 2012. ”Flerspråkig elev – med dyslexi?” I: Salameh, Eva-Kristina (red). *Flerspråkighet i skolan*. Stockholm: Natur & Kultur. s. 98–123. 25 s. ISBN: 9789127421721

Ladegaard, Uffe. 2013. ”Att se sig själv i skriftspråket – flerspråkigheten som resurs i den tidiga litteracitetsundervisningen”. I: Wedin, Åsa, & Hedman, Christina (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur. s. 45–65. 20 s. ISBN: 9789144080529

Kästen-Ebeling Gilda. & Otterup, Tore. (red.). 2018. *En god fortsättning. Nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 110 s. ISBN: 9789144113906. (Valda delar.)

Lindberg, Inger. 2013. *Samtal och interaktion i andraspråksforskning. I: Hyltenstam,*

Kenneth & Lindberg, Inger. (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. s. 481–518. 28 s. ISBN: 9789144070650

Skolverket. 2011. *Läroplan Modersmål för grundskolan*. s. 87–99. 12 s. ISBN: 9789138325414. Tillgänglig på <https://www.skolverket.se/>

Skolverket. 2012. *Greppa språket. Ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. 146 s. ISBN: 9789187115264. Tillgänglig på <https://www.skolverket.se/>

Skolverket. 2018. *Greppa flerspråkigheten – en resurs i lärande och undervisning*. 162 s. ISBN: 9789175593166. Tillgänglig på <https://www.skolverket.se/>

Referenslitteratur

Harstad, Fredrik & Hostetter, Jenny. 2016. *Boken om SFI. Erfarenheter, undervisning och organisation*. Stockholm: Gothia fortbildning. 152 s. ISBN: 9789188099594

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 200 s.

Delkurs 2. Fonetik och uttalsundervisning, 7,5 hp

Abrahamsson, Niclas. 2013. Fonologiska aspekter på andraspråksinläring och svenska som andraspråk. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur. s. 85–97. 13 s. ISBN: 9789144070650

Ambrazaitis, Gilbert & Tronnier, Mechtild. 2013. Talets Atomer. Kap. 6 i: Johansson, Victoria, Carling, Gerd & Holmer, Arthur m. fl., *Språket, människan och världen: människans språk 1-2*. Lund: Studentlitteratur. 39 s. ISBN: 9789144083391

Derwing, Tracey M. & Munro, Murray J. 2015. *Pronunciation Fundamentals. Evidence-based perspectives for L2 teaching and research*. Amsterdam: John Benjamins. 208 s. ISBN: 9789027268594

Thorén, Bosse. 2023. *Svensk fonetik och uttalsundervisning. Morfem*. 183 s. ISBN 9789188419323

Young, Nathan J. 2018. Talrytmens sociala betydelse i det senmoderna Stockholm – Vokaldurationskontrast som ett indexikalt drag. *Nordand – Nordisk tidskrift för andrespråksforskning* 13(1), 41-63. 23 s.

Zetterholm, Elisabeth & Tronnier, Mechtild. 2017. *Perspektiv på svenskt uttal. Fonologi, brytning och didaktik*. Lund: Studentlitteratur. 152 s. ISBN 9789144075297

Två uttalsdidaktiska verk som väljs själv.

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 50 s.

Referenslitteratur

Bodén, Petra. 2007. ”Rosengårdssvensk” fonetik och fonologi. I: Ekberg, Lena. (red.). *Språket hos ungdomar i en flerspråkig miljö i Malmö. Småskrifter från Nordiska språk vid Lunds universitet. Nr 27*.

Bruce, Gösta. 2010. *Vår fonetiska geografi*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144050539

Engstrand, Olle. 2007. *Fonetik light*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144043999

Garlén Claes. 1988. *Svenskans fonologi*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144281513

Riad, Tomas. 2014. *The phonology of Swedish*. Oxford Linguistics. ISBN: 9780199543571

Delkurs 3. Funktionell grammatik för andraspråksundervisning, 7,5 hp

Flyman Mattsson, Anna. 2021. *Andraspråkets grammatik*. Lund: Studentlitteratur. s. 47–82, 173–201. ISBN: 9789144129129

Myhill, Debra, Watson, Annabel & Newman, Ruth. 2020. "Thinking differently about grammar and metalinguistic understanding in writing". *Bellaterra Journal of Teaching & Learning Language & Literature*. 13(2). 19 s. (Tillhandahålles av institutionen som pdf.)

Salomonsson, Johanna. 2022. *Systemisk-funktionell grammatik för lärare i svenska och svenska som andraspråk*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144152998

Referenslitteratur

Teleman, Ulf, Hellberg, Staffan, & Andersson, Erik. 1999. *Svenska akademiens grammatik*. Svenska akademien. (Tillgänglig online på <https://svenska.se/grammatik/>)

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 200 s.

Delkurs 4. Nyanländas och vuxnas lärande 7,5 hp

Aldén, Kristina & Olofsson, Mikael. 2022. *Möjligheter till lärande: andraspråksdidaktik i ett kritiskt perspektiv. Symposium 2022*. Malmö: Liber. 304 s. ISBN: 9789147146956. (Valda delar).

Eklund, Ivana. 2016. *Webbaserad alfabetisering*. (1. uppl.) Stockholm: Natur & Kultur. 74 s. ISBN: 9789127445390

Flyman Mattsson Anna. 2021. *Andraspråkets grammatik*. Lund: Studentlitteratur. 224 s. ISBN: 9789144129129

Franker, Qarin. 2013. "Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en flerspråkig kontext". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. s. 771–805. 34 s. ISBN: 9789144070650

Goodman, Sara Wallace. 2010. "Integration Requirements for Integration's Sake? Identifying, Categorising and Comparing Civic Integration Policies." *Journal of Ethnic and Migration Studies*. 36:5, s. 753–772.

Hedman, Christina. 2012. "Flerspråkig elev – med dyslexi?" I: Salameh, Eva-Kristina (red). *Flerspråkighet i skolan*. Stockholm: Natur & Kultur. s. 98–123. 25 s. ISBN: 9789127421721

Kästen-Ebeling Gilda & Otterup, Tore. (red.). 2018. *En god fortsättning. Nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 110 s. ISBN: 9789144113906. (Valda delar).

Ladegaard, Uffe. 2013. "Att se sig själv i skriftspråket – flerspråkigheten som resurs i den tidiga litteracitetsundervisningen". I: Wedin, Åsa, & Hedman, Christina

(red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur. s. 45–65. 20 s. ISBN: 9789144080529

Skolverket. 2016. Andraspråkslärande på praktikplatsen. Förutsättningar och utmaningar. Stödmaterial: *Grundläggande litteracitet för vuxna med svenska som andraspråk*. (Tillhandahålles av institutionen som pdf.)

Skolverket. 2016. Att lära sig undervisa på studieväg 1. Stödmaterial: *Grundläggande litteracitet för vuxna med svenska som andraspråk*. (Tillhandahålles av institutionen som pdf.)

Skolverket. 2016. Att läsa och skriva från början. Stödmaterial: *Grundläggande litteracitet för vuxna med svenska som andraspråk*. (Tillhandahålles av institutionen som pdf.)

Skolverket. 2016. Kritisk litteracitet. Stödmaterial: *Grundläggande litteracitet för vuxna med svenska som andraspråk*. (Tillhandahålles av institutionen som pdf.)

Skolverket. 2016. Läraren i relation till undervisningspraktiken. Stödmaterial: *Grundläggande litteracitet för vuxna med svenska som andraspråk*. (Tillhandahålles av institutionen som pdf.)

Skolverket. 2016. Texter i vuxenlivet. Stödmaterial: *Grundläggande litteracitet för vuxna med svenska som andraspråk*. (Tillhandahålles av institutionen som pdf.)

Skolverket. 2016. *Utbildning för nyanlända elever. Skolverkets allmänna råd med kommentarer*. Valda delar. ISBN: 978-91-7559-225-1

Referenslitteratur

Flyman Mattson, Anna 2021. *Andraspråkets grammatik: övningsbok*. 144 s. Studentlitteratur. ISBN 9789144129136

Litteraturundervisning för nyanlända och vuxna

Facklitteratur

Bergman, Lotta, Bringéus, Eva & Economou, Catarina. 2021. *Litteraturundervisning i en globaliserad värld. I: Bergman, Lotta, Bringéus, Eva & Economou, Catarina. 2021. Litteraturundervisning och kulturella möten*. Lund: Studentlitteratur. s. 37–51. 14 s. 9789144114842.

Landmark, Dan & Ingrid Wiklund. 2012. *Litteraturen, språket, världen: andraspråksperspektiv på litteraturundervisning*. Lund: Studentlitteratur. 150 s. ISBN: 9789144060255

Molloy, Gunilla. 2011. *Selma Lagerlöf i mångfaldens klassrum*. Lund: Studentlitteratur. I urval (ca 50 s). ISBN: 9789144059372

Nordberg, Olle. 2020. *Litteraturdidaktik: Teori – praktik – relevans – potential*. Stockholm: Liber AB. s. 74-86. 12 s. ISBN: 9789147140824

Skolverket. 2016. Att välja texter. Stödmaterial: *Perspektiv på litteraturundervisning*.

Skolverket. 2016. Litteratursamtal. Stödmaterial: *Perspektiv på litteraturundervisning*.

Skolverket. 2016. Litterär förståelse och begreppsanvändning. Stödmaterial: *Perspektiv på litteraturundervisning*.

Skolverket. 2017. Nyanlända elever och skönlitteratur. Språk-, läs- och skrivutveckling – Grundskola åk 7-9, Gymnasieskola, språkintröduktion. Stödmaterial: *Nyanländas språkutveckling*.

Artiklar kan tillkomma som tillhandahålls av institutionen, ca 30 s.

Skönlitteratur

Ahlin, Lars. 1944. *Kommer hem och är snäll*. Litteraturbanken. (Tillhandahålls av institutionen som pdf)

Alakoski, Susanna. *Svinalängorna*. Valfri utgåva.

Ali, Elaf. *Vem har sagt något om kärlek? Att bryta sig fri från hedersförtryck*. Valfri utgåva

Lagerlöf, Selma. *Bortbytingen*. Litteraturbanken. (Tillhandahålls av institutionen som pdf.)

Meral, Kadir. *Pojken som följer sin skugga*. Valfri utgåva.

Lyrisk och noveller kan tillkomma som tillhandahålls av institutionen (ca 50 s).